

İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin Məsləhət və Təlim Xidmətləri

Əməliyyatların tədqiqi və proseslərin optimallaşdırılması
üzrə xidmətlər

Təklifin qısa məzmunu

1. Xidmətin məqsədləri və həyata keçirilmə mərhələləri;
2. Tətbiqi mümkün olan metodlar;
3. Hədəf bizneslər və situasiyalar;
4. Avtomatik proqram tətbiqləri;
5. Gözlənilən nəticələr.

1. Məqsəd və mərhələlər

Müasir dövrdə bütün müəssisə və təşkilatlar üçün proseslərin optimallaşdırılması və minimum resurslarla yaxşı nəticələrə nail olması arzuolunandır. Bu müəssisə və təşkilatlara rəqabət üstünlüyü təmin edir, resurslara qənaət etməyə və onların daha əlverişli layihələrə yönəldilməsinə imkan verir.

Hal-hazırda dünyanın bütün qabaqcıl dövlət qurumları və şirkətləri fəaliyyətlərinin bütün aspektlərinə proses optimallaşdırılmasını tətbiq etməyə çalışırlar.

Texniki olaraq optimallaşdırmanı aşağıdakı mərhələlərdə həyata keçirmək mümkündür:

1. Məsələnin (problemin) formalaşdırılması və aydınlaşdırılması;
2. Mövcud sistemin müşahidə olunması;
3. Riyazi model(lər)in formalaşdırılması;
4. Riyazi modelin kalibrasiyası və proqnoz qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi;
5. Uyğun riyazi modelin seçilməsi;
6. Modelin menecmentə təqdim edilməsi və təsdiqlənməsi;
7. Yekun qiymətləndirmənin praktik tövsiyələr və proqram tətbiqlərinə çevrilməsi.

2. Tətbiqi mümkün olan metodlar

İİTKM-in ekspertləri ümumi olaraq xətti və qeyri-xətti, statik və dinamik, deterministik və stoxastik, eyni zamanda tamədədli modelləşdirmə metodlarının tətbiqini həyata keçirə bilir. İstifadə olunan modelləri bir qədər detallı aşağıdakı kimi də təqdim etmək olar:

- Xətti proqramlaşdırma, nəqliyyat və tranzit məsələləri;
- Tamədədli proqramlaşdırma;
- Qeyri-xətti proqramlaşdırma;
- Şəbəkə modelləri;
- Qeyri-müəyyənlik şəraitində qərarvermə;
- Starteji oyun nəzəriyyələri;
- Markov zənciri;
- Növbə nəzəriyyəsi;
- Simulyasiyalar;
- Proqnozlaşdırma modelləri.

3. Hədəf bizneslər və situasiyalar

Əməliyyatların tədqiqi və proses optimallaşdırılmasının real əhəmiyyətini başa düşmək üçün onun hansı hallarda faydalı ola biləcəyinə baxmaq lazımdır. Optimallaşdırılması mümkün olan bəzi məsələlər (problemlər) aşağıda qeyd olunub:

- Kapital-büdcə planlaşdırılması;
- Qısamüddətli maliyyə planlaşdırılması;
- Çoxperiodlu maliyyə planlaşdırılması;
- İş cədvəlinin (qrafikinin) optimallaşdırılması;
- İstehsalda optimal qarışıqların tapılması;
- Resursların kölgə dəyərinin təyin edilməsi;
- Ən az xərcli daşıma marşrutlarının tapılması;

3. Hədəf bizneslər və situasiyalar..

- Optimal istehsal həcmnin təyin edilməsi;
- Maksimum mümkün mənfəətə gətirən istehsalın təyin edilməsi;
- Maksimum axının (hərəkətin) təmin edilməsi;
- Layihələrin optimal uzunluğunun tapılması (Critical Path Method);
- Layihələrin tamamlanma vaxtının ehtimal dəyərləndirilməsi (Program Evaluation and Review Technique);
- Keyfiyyətə nəzarət;
- Optimal sifariş həcmnin təyin edilməsi;
- Optimal anbar (inventory) həcmnin təyin edilməsi;

3. Hədəf bizneslər və situasiyalar..

- Optimal rəqabət strategiyasının təyin edilməsi;
- Dəyər zəncirinin optimallaşdırılması;
- Müştərilərin məhsullar, qruplar və davranış qaydaları üzrə miqrasiya qanunauyğunluqlarının təyin edilməsi;
- Optimal sığorta haqqının təyin edilməsi;
- Fiziki və virtual sistemlərdə optimal növbə idarəetməsinin tətbiqi;
- Bazar, bazar konyukturu və qiymət simulyasiyaları;
- Bazar trendinin proqnozlaşdırılması;
- Müştəri davranışının proqnozlaşdırılması.

4. Avtomatik proqram tətbiqləri

Modelləşdirmə prosesinin son mərhələsi alınmış nəticələrin proqram təminatlarına çevrilməsidir. Avtomatlaşdırma bir neçə səviyyədə/versiyada həyata keçirilə bilər və səviyyələrdən asılı olaraq müxtəlif proqramlar təqdim oluna bilər:

- MS Excel əsaslı sadə tətbiqlər;
- R proqramı əsasında qurulan və əməkdaşlar tərəfindən sadə proqramlaşdırma bilikləri tələb edən tətbiqlər;
- «Qara qutu» formatında tam istifadəçi interfeysli proqram təminatları (C#, Java və ya Python əsasında yazılır).

5. Gözlənilən nəticələr

Əməliyyatların tədqiqi və optimallaşdırılması nəticəsində əvvəldə də qeyd olunduğu kimi xərclərin və tələb olunan resursların azalması, proseslərin zaman və məsafə baxımından qısalması, mənfəətin çoxalması, rəqabət mövqeyinin möhkəmlənməsi, istehsal itkilərinin azalması, düzgün planlaşdırma həyata keçirilməsi gözlənilir.

Bütün bu göstəricilər hər metodun özünə xas olan və beynəlxalq qəbul olunan KPI (key performance indicators) sistemi vasitəsilə ölçülür.

Bakı şəh., Yasamal rayonu, Landau küçəsi 16, AZ1073

(+994 12) 521 33 18

info@ereforms.org

www.iqtisadiislahat.org | www.ereforms.org | www.ecoreform.az/

www.facebook.com/iqtisadiislahat

www.twitter.com/iqtisadiislahat

www.youtube.com/channel/UCRqqwouYQ0a5VVfEyLJe4pw

www.linkedin.com/company/13252168/
